

MiS-instruks for 2002

I forbindelse med at vi nå går inn i ny feltsesong har vi sett på behovet for justering av "Instruks for registrering 2001". Vi ba om tilbakemeldinger fra takstselskaper og planavdelinger som grunnlag for slike justeringer. Vi fikk ikke tilbakemelding fra alle, men de vi fikk har allikevel gitt grunnlag for å kommentere instruksene.

Det ser ikke ut til at det ennå er behov for direkte endringer eller revisjon av nåværende instruks, men at det gis utfyllende kommentarer og forslag til forenklinger innenfor de mulighetene som instruksene gir. Noen elementer i tilbakemeldingene har også tilknytning til erfaringer fra utvelgelsesprosessen, og er innarbeidet i de kommentarene som gis. Imidlertid er dette noe må vi se nærmere på, og vi regner med at vi også vil foreta en evaluering av utvelgelsesprosessen i løpet av sommeren/høsten. Erfaringene fra dette arbeidet vil sannsynligvis medføre endringer/justeringer i registreringsinstruksene, men det vil først få virkning fra neste sesong.

Forslag til justeringer og praktisering av instruksene er delt i to. Første del omfatter figureringsproblematikk, andre del går spesifikt på det enkelte livsmiljø.

Figurering av livsmiljøer:

Figurering av raviner og bekkekløfter:

Raviner og bekkekløfter er definert som egne livsmiljøer som er knyttet til de andre livsmiljøene eller bestand. Dette gjør at det er lett å miste oversikten over selve bekkekløften eller ravinen. Vi har sett på muligheten for å definere disse elementene som egne bestand som de øvrige livsmiljøene kan knyttes til på samme måte som for ordinære bestand. Da vil bekkekløfter og raviner komme inn i SPREL med egne bestandsnummer, og de andre livsmiljøene i bekkekløften/ravinen kan registreres som for ordinære bestand. Det må her gjøres en avveining av hensiktsmessigheten i forhold til å registrere livsmiljøene på de ordinære bestand som finnes i bekkekløften/ravinen. Dersom det er opplagt at bekkekløften/ravinen blir egne forvaltningsobjekter, kan også hensiktsmessigheten av utfigurering av de øvrige livsmiljøene som er tilstede vurderes. Dersom man kommer til at det ikke er behov for utfigurering av de enkelte miljøene, må allikevel kvalitetene som er tilstede registreres som ordinært, men areal for det enkelte livsmiljø kan anslås/beregnes. Dette gjør at livsmiljøene kan inngå i den komplementære rangeringen og utvelgelsen sammen med de øvrige livsmiljøene.

Det er laget et justert registreringsskjema (kan hentes på Skogforsk's hjemmeside) som gir mulighet for at bekkekløft/leirravine registreres som egne bestand. Det forutsettes at slike figurer gis eget bestandsnr som øvrige skogbestand, og at kode for bekkekløft/leirravine, kode for himmelretning og ev. areal påføres.

Det nye eierselskapet for SPREL har signalisert at det blir gjort tilpasninger i SPREL slik at denne funksjonen kan tas i bruk. For at logiske tester på skoglige data ikke utføres på slike bestand, blir det tatt i bruk en eksisterende parameter i SPREL (taksttype el.) som styrer testene.

Instruks for hvordan dette skal brukes i SPREL vil bli lagt ut på:

<http://www.pinus.no/> når tilpasningen er gjort i SPREL.

Figurering av områder med flere overlappende livsmiljøer:

I en del tilfelle kan det bli omfattende og kompliserte strukturer på overlappende figurer, både for planlegger og presentasjonsmessig i skogbruksplankartet. I slike tilfelle bør en søke å harmonisere figurgrensene slik at det til samme utfigurering kan være knyttet flere livsmiljøer. De enkelte livsmiljøene vi da operere med samme areal. Det kan også gjøres

tilpasninger der det er enkelte livsmiljøer innenfor en større utforming som har et mindre areal enn de øvrige livsmiljøene. Som anbefaling bør slike livsmiljøer utgjøre minst 75% av den større utformingen, og det anbefales ikke å bruke disse prinsippene på figurer over 10 dekar. Det er viktig for utvelgelsen at alle livsmiljøene blir registrert med sine respektive kvaliteter og ikke slås sammen til en "gjennomsnittsfigur".

Dette er prinsipper som vi har liten erfaring med, og som vi nå kan bruke kommende feltsesong til å høste noen erfaringer. Samtidig vil vi presisere at det er viktig at det som gjøres ikke går på akkord med faglige prinsipper og forutsetningene som er gitt av MiS-prosjektet.

Justeringer/kommentarer knyttet til det enkelte livsmiljø:

Liggende død ved:

Der det er et stort antall liggende død ved, kan opptellingen forenkles ved å operere med "antallsklasser". Det er da viktig å finne fornuftige klasseinndelinger og være konsekvent. Bruk av slike "antallsklasser" må dokumenteres.

Rikbarkstrær:

Erfaringene med registrering av rikbarkstrær som spredt forekomst i bestand er at det ved rangering kan være vanskelig å prioritere uten at det er knyttet kommentarer til forekomsten som viser at det er et relativt rikt funn, eller en mer ubetydelig forekomst. Bruk notatfeltet på registreringsskjemaet.

Eldre lauvsuksesjoner:

I en del tilfeller blir skjøttede lauvbestand registrert som miljøfigurer. Det bør avklares på forhånd om slike bestand skal fanges opp av miljøregistreringene.

Rik bakkevegetasjon:

Rangeringen og utvelgelsen av rike vegetasjonstyper er relatert til truethet. Det viser seg i enkelte områder at vi ikke fanger opp lokalt/regionalt viktige vegetasjonstyper i så henseende. Enkelte av disse er ikke definert blant de rike vegetasjonstypene.

Nedenfor er tatt inn beskrivelse og koder for slike vegetasjonstyper til bruk i årets feltsesong.

Purpurlyng-furuskog

Kode: 129

Dette er en fuktig vegetasjonstype, en variant av blokkebærskog som er karakterisert ved lyngarten purpurlyng. Den finnes helst på åpne, solrike steder, spesielt der terrenget heller mot sør. Den opptrer ofte på grunnlendte knauser i mosaikk med fuktige søkk. Tresjikt av furu, ofte med vindslitte kroner.

Typiske arter:

Purpurlyng, vivendel, mjølbær, blåtopp, bjønnkam, ofte mye einer.

Utbredelse:

Begrenset til ytre kyststrøk på sør-Vestlandet; Sunnhordaland og nord-Rogaland, med hovedutbredelse på Bømlo.

Gråor-almeskog

Kode: 470

Edellauvskog på frisk, næringsrik jord i rasmarker og løsmasselier med mye leire i jorda. Mindre varmekrevende og går lenger mot nord enn de andre edellauvskogtypene. Kan

oppfattes som en nordlig variant av or-askeskog eller alm-lindeskog og har mye til felles med gråor-heggeskog. Artsrikt feltsjikt dominert av urter og høge bregner

Typiske arter:

Dominert av gråor og alm i tresjiktet og hegg og villrips er vanlige i busksjiktet. Krattfiol, tysbast, leddved, vårerteknapp, lodneperikum, skogsalat, myske, hengeaks, lundrapp, ormetelg.

Utbredelse:

Fra østlandsdalene gjennom Trøndelag nord til Salten, også spredt i indre fjordstrøk på Vestlandet.

Rikt hasselkratt

Kode: 490

Dette er rike lågurtskoger eller edellauvskoger som er dominert av hassel i tre/busksjiktet. Finnes på varme, solrike lokaliteter på næringsrik grunn. Mange forekomster ligger i skrenter på overgangen mellom dyrka mark og annen skog og er påvirket av tidligere slått og beiting. Finnes i to utforminger:

- a) en østlig form i låglandet østafjells og indre fjordstrøk på Vestlandet.
- b) en kyst-type i kyst- og ytre fjordstrøk på Vestlandet.

Typiske arter:

Dominert av urter og gras, lite lyng. Hvitveis, skogfiol, markjordbær, legeveronika, tveskjeggveronika, liljekonvall, hengeaks, fingerstarr. Rike former kan også ha mer kravfulle arter som blåveis, trollbær, vårerteknapp, firblad og kranskonvall.

Utbredelse:

Forekommer i alle fylker nord til og med Nord-Trøndelag med tyngdepunkt i låglandet og dalfører østafjells og i fjordstrøk på Vestlandet.

Videre arbeid

Vi takker for innspillene vi har fått, og det kommet inn mange innspill som ikke er synliggjort i denne omgang. Det betyr ikke at de ikke blir tatt hensyn til, men det er innspill som krever større faglig gjennomgang for å vurdere konsekvensene, og som sammen med evaluering av utvelgelsesprosessen vil komme med i revisjonsprosessen for neste sesong.

Til sist: Flere av innspillene og forslagene går på tilpasninger av inngangsverdier og annet som det i utgangspunktet er lagt opp til at dere har stor frihet til å tilpasse. Det kan virke som om inngangsverdiene i instruksene i for stor grad blir oppfattet som bestemmende, og i for liten grad som veiledende.

Dersom det er spørsmål knyttet til dette, kan Jan-Erik Nilsen på NIJOS kontaktes.

Tlf:64 94 97 18, e-post: jan-erik.nilsen@nijos.no

Ås 8.5.2002